

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА БОТАНІКИ, БІОРЕСУРСІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Тестові завдання до освітньої компоненти
«Позакласна та позашкільна робота з біології»
для підготовки фахівців
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 17 від 27 вересня 2024 року)

Рецензенти:

Поліщук Наталія – кандидат педагогічних наук, доцент КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР
Першко Ірина – кандидат біологічних наук, доцент, викладач вищої кваліфікаційної категорії Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради
Пацюк Марина – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття Житомирського державного університету імені Івана Франка

Т 36 Тестові завдання до освітньої компоненти «Позакласна та позашкільна робота з біології» для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» / Уклад. Ю. В. Іконнікова. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. с. 41.

Запропоновані «Тестові завдання до освітньої компоненти «Позакласна та позашкільна робота з біології» містять завдання із однією пральною відповіддю і можуть бути застосовані для швидкого моніторингу знань студентів першого року навчання магістерського рівня вищої освіти на лабораторних заняттях, під час модульного контролю, а також для підсумкової перевірки знань на іспиті.

© Іконнікова Ю. В., уклад. 2024
© Житомирський державний
університет імені Івана Франка, 2024
УДК 37.015.311:57(079.1)
Т 36

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Значення і місце позакласної роботи з біології в освітньому процесі	5
Тема 2. Організація індивідуальної позакласної та позашкільної роботи з біології	10
Тема 3. Групові форми позакласної та позашкільної роботи	13
Тема 4. Організація роботи на пришкільній навчально-дослідній ділянці	16
Тема 5. Види масової позакласної та позашкільної роботи	20
Тема 6. Місце і значення екскурсій, їхні види	25
Тема 7. Використання соціальних мереж для популяризації біологічної освіти та особистих досягнень здобувачів освіти	28
Тема 8. Різноманітність форм екологічної та природоохоронної роботи	30
Ключі до тестових завдань	39
Список рекомендованої літератури	40

ВСТУП

Освітня компонента «Позакласна та позашкільна робота з біології» вивчається на I курсі другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)».

Мета вивчення освітньої компоненти полягає у здобутті основних знань про методи та інструменти для організації та проведення позакласної роботи з біології.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- ознайомити студентів з формами та видами позакласної і позашкільної роботи з біології;
- розкрити основні принципи організації позакласної і позашкільної роботи з біології;
- навчити ефективно організовувати індивідуальну роботу учнів, діяльність учнівських біологічних об'єднань та роботу на пришкольній навчально-дослідній ділянці;
- проаналізувати різні види масових позакласних і позашкільних заходів з біології;
- сформулювати уявлення про різноманітні форми екологічної та природоохоронної діяльності учнів у позакласній і позашкільній роботі з біології;
- розвинути творчий підхід до педагогічної діяльності вчителя в навчальних закладах.

Тестові завдання з одним правильним варіантом відповіді є важливим інструментом для оцінювання знань і розуміння освітньої компоненти «Позакласна та позашкільна робота з біології» здобувачів першого курсу магістерського рівня вищої освіти. Вони дозволяють швидко і точно оцінити знання студентів, забезпечуючи однозначні результати, які легко перевірити та проаналізувати. Результати тестів допомагають студентам оцінити власний рівень знань і виявити області, які потребують додаткової уваги, що сприяє їхній мотивації до подальшого навчання.

Отже, розроблені «Тестові завдання до освітньої компоненти «Позакласна та позашкільна робота з біології» є ефективним засобом для забезпечення якості навчання і контролю за прогресом студентів у вивченні освітньої компоненти.

Тестові завдання із однією правильною відповіддю

Тема 1. Значення і місце позакласної роботи з біології в освітньому процесі

1. Позакласна робота – це:

- а) різноманітні освітньо-виховні заняття, що виходять за рамки обов'язкових навчальних програм і проводяться школою в позаурочний час;
- б) продовження уроку або екскурсії, що проводяться у позаурочний час робота на базі позашкільних установ (палаці або будинки дітей та молоді, станції юних натуралістів, туристичні станції, дитячі бібліотеки) за спеціально розробленою програмою;
- в) навчальний курс, який обов'язковий для відвідування усіма учнями класу;
- г) система занять, яка забезпечує засвоєння досвіду, виховання і розвиток особистості, що дозволяє цивілізовано жити й творчо працювати і є обов'язковою для відвідування усіма учнями класу;
- д) логічно закінчений, цілісний, обмежений визначеними тимчасовими рамками етап навчально-виховного або, як зараз кажуть, педагогічного процесу.

2. Позакласна робота передбачає:

- а) додаткові години в школі для вивчення біологічних підручників;
- б) навчальну діяльність учнів поза уроками з метою поглиблення знань у біології;
- в) вивчення біології в інших школах;
- г) роботу з підручниками вдома;
- д) виконання після уроків дослідів, що визначені навчальною програмою.

3. Виберіть положення, що найбільш повно характеризує позакласну роботу з біології:

- а) добровільна робота учнів поза уроком під керівництвом учителя для заохочення і виявлення їхніх пізнавальних інтересів і творчих здібностей;
- б) виконується поза уроком всіма учнями за завданням учителя, її зміст тісно пов'язаний з уроками і лабораторними заняттями, обов'язковими практичними роботами;
- в) виконується зі школярами поза уроком на базі позашкільних установ (палацу або будинку дітей та молоді, станції юних натуралістів) за спеціально розробленою програмою;
- г) заняття проводяться за спеціальними програмами і підручниками, за чітким розкладом;
- д) цілеспрямований процес і результат оволодіння системою знань, умінь і навичок, що регламентується певним часом.

4. Позакласна робота з біології надає учням такі можливості:

- а) розвиває їх трудові навички;
- б) сприяє розширенню соціальних контактів;
- в) забороняє роботу на природі;
- г) знижує мотивацію до вивчення біології;
- д) розвиває творчість, дослідницький підхід та навички самостійної роботи.

5. Роль позакласної та позашкільної роботи з біології в освітньому процесі полягає у:

- а) зменшенні кількості уроків з біології;
- б) збільшенні теоретичної навантаженості учнів;
- в) зниженні інтересу до біології;
- г) проведенні занять на базі позашкільних установ;
- д) прищепленні любові до біологічної науки та поглибленні біологічних знань.

6. Вкажіть, яка особливість відповідає позакласній роботі з біології?

- а) добровільний характер позакласної роботи;
- б) обов'язково виставляється оцінка в журнал;
- в) зміст занять чітко регламентується програмою;
- г) використовуються лише традиційні методи навчання;
- д) переважає засвоєння теоретичних знань.

7. Позакласна робота сприяє підвищенню інтересу до біології, оскільки:

- а) зменшує можливість здійснювати вибір теми для досліджень;
- б) перетворює вивчення біології на обов'язкову діяльність;
- в) надає можливість вибору тем та проєктів, які цікавлять учнів;
- г) підвищує теоретичне навантаження учнів;
- д) зменшує можливість власного вибору теми для дослідження.

8. До особливостей позакласної роботи НЕ відноситься:

- а) використання методів і форм занять, які ґрунтуються на творчій самодіяльності та інтересі учнів;
- б) великі можливості для використання спостереження й експерименту;
- в) добровільний характер роботи;
- г) вираховування красназавчого принципу;
- д) обмеження рамками навчальної програми.

9. Укажіть, які форми позакласної роботи з біології найчастіше виділяють у педагогічній теорії і в практиці роботи шкіл?

- а) індивідуальна, групова, масова;
- б) парна, колективна;
- в) індивідуальна, фронтальна, колективна;
- г) ігрова, епізодична, масова;
- д) систематична, періодична, епізодична.

10. Вкажіть, який із принципів НЕ відповідає позакласній роботі з біології:

- а) принцип науковості;
- б) принцип добровільності;
- в) принцип обов'язковості;
- г) принцип колективізму;
- д) принцип інтересу.

11. Назвіть ознаку виокремлення форм позакласної роботи з біології:

- а) місце проведення;
- б) час проведення;
- в) періодичність проведення;
- г) вік учнів;
- д) кількість залучених учнів.

12. Функції позакласної роботи:

- а) виключно навчальна;
- б) виключно виховна;
- в) виключно розвивальна;
- г) навчальна, розвивальна та виховна;
- д) лише розважальна.

13. До особливостей позакласної роботи НЕ відноситься:

- а) участь у позакласній роботі має добровільний характер;
- б) форма проведення – лекції;
- в) суспільна спрямованість (зміст виховного впливу відповідає потребам суспільства, відображає досягнення науки, культури, мистецтва);
- г) ініціативність та самодіяльність учнів (врахування інтересів дітей, їх пропозицій);
- д) розвиток інтересу, який згодом може перерости в професійний і визначити напрям подальшого життя.

14. Позначте критерій зарахування учнів до груп із вивчення факультативних курсів:

- а) бажання учня;
- б) вимога вчителя;
- в) вимога батьків;
- г) рівень навчальних можливостей;
- д) здібності та нахили учня.

15. Позначте провідні методи визначення ефективності позакласної роботи з біології:

- а) бесіда, спостереження, анкетування, вивчення самостійних творчих робіт учнів;
- б) тестування, вивчення шкільної документації, спостереження, аналіз;
- в) анкетування, бесіда, спостереження, аналіз шкільної успішності;
- г) порівняння, аналіз, моделювання, спостереження;
- д) аналіз, вивчення шкільної документації.

16. Робота, що характеризується певною епізодичністю кожного заходу і значною кількістю його учасників:

- а) індивідуальна робота;
- б) масова робота;
- в) науково-дослідна робота;
- г) гурткова робота;
- д) шефство над сільськогосподарськими тваринами.

17. Визначте форму навчання біології, провідною метою якої є сприяння учням у свідомому виборі шляху подальшого здобуття освіти:
- а) урок;
 - б) курс за вибором;
 - в) індивідуальне заняття;
 - г) гурток;
 - д) епізодична група.
18. Виділіть мету позакласної роботи з біології:
- а) розвиток пізнавального інтересу, здібностей, творчої активності школярів;
 - б) трансформація наукових знань у практичний досвід школяра;
 - в) сприяння свідомому вибору шляху подальшого здобуття освіти;
 - г) розширення комунікативних навичок учнів;
 - д) обмін досвідом.
19. Краєзнавчий аспект зв'язку позакласної роботи з життям забезпечується на основі:
- а) наявності інформації про роботу вчених-біологів над проблемами, що чекають свого розв'язання;
 - б) поглибленого вивчення свого краю;
 - в) практичного застосування біологічних знань;
 - г) виховання учнів у дусі колективізму;
 - д) здійснення екологічного, морального, трудового, естетичного виховання.
20. Принцип самодіяльності визначається як:
- а) виховання учнів у дусі колективізму;
 - б) розвиток активності учнів у позакласній роботі;
 - в) здійснення екологічного, морального, трудового, санітарно-гігієнічного виховання;
 - г) здійснення зв'язку позакласної роботи з біології з життям;
 - д) збагачення знань додатковою науковою інформацією з різних джерел.
21. Що сприяє підвищенню інтересу учнів до позакласної роботи з біології?
- а) ігнорування індивідуальних потреб учнів;
 - б) зменшення кількості позакласних заходів;
 - в) змагання та залучення до різноманітних видів діяльності;
 - г) виключно теоретичні заняття;
 - д) примусове розподілення учнів по гуртках.
22. Який принцип сприяє усвідомленню зв'язку між навчанням і реальним життям?
- а) принцип самодіяльності;
 - б) принцип добровільності;
 - в) принцип зв'язку навчально-виховної роботи з життям;
 - г) принцип індивідуального підходу;
 - д) принцип змагання.

23. Що передбачає принцип колективізму в позакласній роботі?
- а) інтерес до індивідуальної роботи;
 - б) оцінювання лише особистих досягнень;
 - в) спільна діяльність і розвиток командного духу;
 - г) ігнорування групової роботи;
 - д) фокус на індивідуальних досягненнях.
24. Яка з наступних форм позакласної роботи є прикладом практичного застосування знань?
- а) читання художньої літератури;
 - б) відвідування музеїв;
 - в) проведення досліджень на навчально-дослідній земельній ділянці;
 - г) участь у загальних зборищах;
 - д) перегляд документальних фільмів.
25. Який принцип позакласної роботи сприяє розвитку ініціативи учнів?***
- а) принцип зв'язку навчально-виховної роботи з життям;
 - б) принцип самодіяльності;
 - в) принцип науковості;
 - г) принцип колективізму;
 - д) принцип добровільності.
26. Яка форма позакласної роботи може бути ефективним способом реалізації принципу зв'язку з життям?
- а) теоретичні лекції;
 - б) практичні екскурсії та проекти;
 - в) розв'язання тестових завдань;
 - г) пробні контрольні роботи;
 - д) індивідуальні дослідження в класі.
27. Яка з наведених форм позакласної роботи не є добровільною?
- а) участь у гуртках за інтересами;
 - б) виконання обов'язкових домашніх завдань;
 - в) проведення наукових досліджень;
 - г) участь у волонтерських проектах;
 - д) організація екскурсій.
28. Що є однією з переваг позакласної роботи у порівнянні з уроками?***
- а) зменшення обсягу навчального матеріалу;
 - б) здійснення диференційованого підходу до учнів;
 - в) підготовка до екзаменів;
 - г) оцінювання знань за тестами;
 - д) організація лекцій і презентацій.

Тема 2. Організація індивідуальної позакласної та позашкільної роботи з біології

1. До видів індивідуальної позакласної роботи з біології належить:
 - а) організація гуртків та клубів;
 - б) організація міських або районних акцій;
 - в) конкурс на найкращу екологічну гру;
 - г) написання наукових робіт МАН;
 - д) проведення вечорів.

2. До видів індивідуальної позакласної роботи з біології належить:
 - а) виготовлення годівниць для птахів та їх розвішування;
 - б) проведення вікторин;
 - в) читацькі конференції;
 - г) тематичні вечори;
 - д) гуртки.

3. До видів індивідуальної позакласної роботи з біології належить:
 - а) підготовка доповідей, рефератів;
 - б) конференції;
 - в) тижні біології;
 - г) гурток;
 - д) факультатив.

4. До індивідуальної позакласної роботи з біології належать:
 - а) організація гуртків та клубів;
 - б) організація міських або районних акцій;
 - в) конкурс на найкращу екологічну гру;
 - г) підготовка наукових доповідей, проєктів, написання рефератів;
 - д) екологічна стежка.

5. Індивідуальна позакласна робота з біології проводиться:
 - а) з усіма бажаними учнями;
 - б) з обдарованими учнями;
 - в) з відстаючими учнями;
 - г) з учнями, що входять до складу біологічного гуртка;
 - д) з учнями, що беруть участь у масових заходах.

6. Індивідуальна позакласна робота з біології проводиться:
 - а) в будь-якій школі;
 - б) лише в навчальних закладах нового типу;
 - в) у спеціалізованих класах;
 - г) тільки вчителями вищої категорії;
 - д) лише у природі.

7. Визначте показники ефективності індивідуальної позакласної роботи з біології:
- а) стійке прагнення до здобуття нових біологічних знань;
 - б) систематичне відвідування загальношкільних заходів біологічного змісту;
 - в) успішні результати науково-дослідницької діяльності учнів;
 - г) успішне виконання домашніх завдань;
 - д) високі показники успішності з предмету.
8. Метою колекціонування є:
- а) розвиток уяви;
 - б) розвиток активності учнів;
 - в) вивчення експонатів;
 - г) обмін експонатами;
 - д) розвиток творчих здібностей учнів.
9. Вкажіть місце проведення шкільного етапу учнівських біологічних олімпіад:
- а) предметний кабінет;
 - б) актові зала;
 - в) учительська;
 - г) вільний від уроків кабінет навчального закладу;
 - д) інша школа.
10. Визначте основні форми проведення шкільних біологічних олімпіад:
- а) усна доповідь учня;
 - б) захист учнівського проєкту;
 - в) підготовка письмових відповідей на запитання, опис результатів виконання практичних завдань;
 - г) підготовка презентації;
 - д) проведення диспуту.
11. Укажіть кількість етапів проведення учнівських олімпіад із біології:
- а) два;
 - б) три;
 - в) чотири;
 - г) п'ять;
 - д) шість.
12. Основними різновидами пошуково-дослідницької роботи є:
- а) навчально-дослідна, експериментально-дослідна, науково-технічна творчість, моніторинг, пошуково-дослідницька, індивідуально-дослідницька;
 - б) навчально-дослідницька, експериментально-дослідна, науково-технічна, проєктивна;
 - в) моніторинг, пошуково-дослідницька, індивідуально-дослідна, навчально-пізнавальна;
 - г) пошуково-дослідна, навчально-творча, навчально-пізнавальна;
 - д) експериментально-дослідна, науково-технічна.

13. Позакласне читання – це:
- а) зачитування на уроці уривків із книги;
 - б) написання рефератів;
 - в) переказ змісту книги на заняттях гуртка;
 - г) самостійне опрацювання учнями рекомендованої літератури;
 - д) читання книг поза класом.
14. Способом залучення школярів до позакласного читання з біології є:
- а) використання цитати із книги;
 - б) ознайомлення із сезонними змінами в природі;
 - в) проведення дослідів;
 - г) фенологічні спостереження;
 - д) екскурсії у природу.
15. Наукові роботи в МАН є:
- а) реферативного характеру;
 - б) лише теоретичного характеру;
 - в) обов'язковими для усіх учнів;
 - г) прерогативою обдарованих учнів;
 - д) конкурсом на кращі біологічні знання.
16. Одним із головних завдань Малої Академії наук є:
- а) створення відповідних умов для творчого самовдосконалення учнів;
 - б) сприяння додатковій освіті невстигаючих учнів;
 - в) пропаганда біологічних гуртків і клубів;
 - г) забезпечення кабінету біології науковим матеріалом;
 - д) підготовка учнів до вступу у ліцеї, гімназії та спеціалізовані школи.
17. Колекціонування в позакласній роботі є:
- а) недоцільним;
 - б) зайвою тратою часу;
 - в) бажаним;
 - г) архаїзмом;
 - д) обов'язковим.
18. Виберіть ознаку, що характеризує біологічні олімпіади:
- а) кожному учаснику даються індивідуальні завдання;
 - б) завдання лише теоретичного характеру;
 - в) завдання лише практичного характеру;
 - г) призером може стати учень, який добре знає програмний матеріал з біології;
 - д) для того, щоб стати переможцем недостатньо знати програмний матеріал.
19. Укажіть кількість етапів проведення захисту науково-дослідницьких робіт в МАН:
- а) 1;
 - б) 2;

- в) 3;
- г) 4;
- д) 5.

20. Загальнодержавний науково-громадський проєкт, спрямований на пошук, підтримку, сприяння творчому розвитку обдарованих, здібних до наукової діяльності учнів – це:

- а) МАН;
- б) гурток;
- в) клуб;
- г) «зелений патруль»;
- д) МСОП.

Тема 3. Групові форми позакласної та позашкільної роботи

1. Самодіяльний колектив учнів, об'єднаних на основі спільних інтересів для тривалої регулярної роботи з поглибленого вивчення біологічної науки – це:

- а) біологічний гурток;
- б) клуб знавців біології;
- в) біологічне товариство;
- г) епізодична група;
- д) організаційна група.

2. Для учнівського гуртка характерним є:

- а) відокремленість від уроків;
- б) добровільний характер;
- в) варіативний план роботи;
- г) не обов'язкове відвідування занять;
- д) динамічний склад гуртка.

3. До гуртка набирають:

- а) тих, хто добре вчиться;
- б) тих, хто має прогалини в знаннях;
- в) усіх бажаючих, що цікавляться біологією;
- г) тих, хто виконує статут гуртка;
- д) лише тих, хто хоче стати біологом.

4. Під час планування роботи біологічного гуртка враховуються:

- а) відповідність тем шкільній програмі;
- б) інтереси учнів;
- в) уподобання вчителя;
- г) побажання адміністрації;
- д) побажання батьків.

5. Гуртки можуть поділятися на:
- а) відділи;
 - б) секції;
 - в) підрозділи;
 - г) товариства;
 - д) клуби.
6. До активу гуртка не входить:
- а) голова;
 - б) секретар;
 - в) редактор;
 - г) завгосп;
 - д) учитель біології.
7. Клуби відрізняються від гуртків:
- а) більшою кількістю учнів;
 - б) меншою кількістю учнів;
 - в) обов'язковим відвідуванням;
 - г) екологічним підходом;
 - д) суворою регламентацією занять.
8. Визначте зовнішній показник ефективності групової позакласної роботи з біології:
- а) кількість залучених учнів;
 - б) дисципліна;
 - в) колективний характер роботи;
 - г) вільне відвідування занять;
 - д) використання ігрових форм роботи.
9. В обов'язки старости біологічного гуртка входить:
- а) проведення зборів, стеження за роботою членів гуртка, ведення загального щоденника гуртка;
 - б) завідування майном гуртка;
 - в) підбір матеріалів та оформлення стінних газет, бюлетенів;
 - г) ведення записів у журналі, складання списків чергових, вивішування різних оголошень;
 - д) демонстрування на заняттях різних відеоматеріалів.
10. У 6 класі найчастіше працює такий гурток:
- а) гурток юних ботаніків;
 - б) гурток юних фізіологів;
 - в) гурток юних зоологів;
 - г) загальний юннатівський гурток;
 - д) гурток екологів.

11. Характерною ознакою роботи гуртка як основної форми позакласної роботи є :
- а) вільне відвідування гуртка та непостійний склад групи;
 - б) визначення тематики занять лише вчителем біології;
 - в) планування роботи учнів без врахування їхніх інтересів;
 - г) примусове відвідування гуртка;
 - д) розподіл завдань з урахуванням індивідуальних нахилів учнів.
12. В обов'язки секретаря гуртка входить:
- а) проводити збори, вести загальний щоденник, стежити за роботою членів гуртка, за якістю чергування, за виконанням обов'язків іншими членами активу гуртка, подавати керівникові побажання гуртківців щодо плану роботи;
 - б) керувати роботою редколегії і стежити за своєчасною підготовкою і випуском біологічної преси;
 - в) вести записи в журналі, складати списки чергових, вивішувати різні оголошення, що стосуються життя гуртка, вести облік роботи членів гуртка, відвідування ними занять, з'ясовувати причини відсутності, вести короткий протокол зборів;
 - г) завідувати майном гуртка, стежити за правильністю витрат кормів, видавати черговим корм на дні їхнього чергування, відповідати за сільськогосподарський інвентар, юннатівську бібліотечку та ін.;
 - д) складання загадок, ребусів, шарад, кросвордів на біологічні теми, запитань для вікторин.
13. Тимчасове об'єднання учнів для організації і проведення позакласного заходу з біології – це:
- а) біологічний гурток;
 - б) клуб знавців біології;
 - в) біологічне товариство;
 - г) асоціація;
 - д) епізодична група.
14. Об'єднання групи учнів для тривалої роботи конкретного напрямку – це:
- а) біологічний гурток;
 - б) клуб знавців біології;
 - в) біологічне товариство;
 - г) епізодична група;
 - д) біологічна асоціація.
15. У 8–9 класах найчастіше працює такий гурток:
- а) гурток юних ботаніків;
 - б) гурток юних фізіологів;
 - в) гурток юних зоологів;
 - г) загальний юннатівський гурток;
 - д) екологічний гурток.

16. Епізодичні групи, клуби і гуртки – це:
- а) учнівські об'єднання;
 - б) загальні об'єднання;
 - в) спеціальні об'єднання;
 - г) наукові об'єднання;
 - д) специфічні об'єднання.
17. Об'єднання великої групи учнів для тривалої регулярної роботи з біології, яке утворюється з гурткової роботи – це:
- а) біологічний гурток;
 - б) клуб знавців біології;
 - в) біологічне наукове товариство;
 - г) епізодична група;
 - д) організаційна група.
18. У 1–5 класах найчастіше працює такий гурток:
- а) гурток юних ботаніків;
 - б) гурток юних фізіологів;
 - в) гурток юних зоологів;
 - г) загальний юннатівський гурток;
 - д) екологічний гурток.
19. Документ, яким регулюється напрям роботи гуртка, його завдання та організаційна структура, права та обов'язки членів гуртка, називається:
- а) статут;
 - б) програма;
 - в) щоденник;
 - г) стінгазета;
 - д) акт.
20. Товариства і асоціації – це:
- а) учнівські об'єднання;
 - б) загальні об'єднання;
 - в) спеціальні об'єднання;
 - г) наукові об'єднання;
 - д) творчі об'єднання.

Тема 4. Організація роботи на пришкольній навчально-дослідній ділянці

1. Фенологічні спостереження – це:
- а) спостереження за формуванням учнівського колективу;
 - б) спостереження за сезонними змінами у природі;
 - в) спостереження за чистотою класу;
 - г) спостереження під час демонстрації дослідів;
 - д) спостереження під час практичної роботи.

2. У куточку живої природи мають бути такі тварини:
- а) різні види перетинчастокрилих;
 - б) акваріумні риби;
 - в) морські зірки;
 - г) куріпки чи фазани;
 - д) собаки чи коти.
3. Укажіть, яке із положень відповідає призначенню куточка живої природи:
- а) слугує лабораторією для проведення тривалих спостережень і дослідів з живими об'єктами;
 - б) здійснює патріотичне виховання;
 - в) служить місцем для виготовлення і зберігання наочності;
 - г) є місцем, куди учні можуть приносити бездомних тварин;
 - д) є ділянкою для отримання урожаю сільськогосподарських культур.
4. Укажіть, яку рекомендують площу навчально-дослідної земельної ділянки для основної та старшої шкіл:
- а) не менше 5 тис. кв. м;
 - б) не менше 10 тис. кв. м;
 - в) не менше 15 тис. кв. м;
 - г) не менше 20 тис. кв. м;
 - д) не менше 25 тис. кв. м.
5. Укажіть, яку рекомендують площу навчально-дослідної земельної ділянки для обласних станцій юних натуралістів:
- а) не менше 5 тис. кв. м;
 - б) не менше 10 тис. кв. м;
 - в) не менше 15 тис. кв. м;
 - г) не менше 20 тис. кв. м;
 - д) не менше 25 тис. кв. м.
6. Укажіть, яку рекомендують площу навчально-дослідної земельної ділянки для міських станцій юних натуралістичних:
- а) не менше 5 тис. кв. м;
 - б) не менше 10 тис. кв. м;
 - в) не менше 15 тис. кв. м;
 - г) не менше 20 тис. кв. м;
 - д) не менше 25 тис. кв. м.
7. Укажіть, який відділок НЕ може бути розміщений на навчально-дослідній ділянці:
- а) польових культур;
 - б) квітково-декоративний;
 - в) дендрологічний;
 - г) селекційно-генетичний;
 - д) рослин-епіфітів.

8. У відділку плодово-ягідних культур на навчально-дослідній ділянці розміщуються:

- а) сад та ягідник;
- б) клумби та рабатки;
- в) рокарії та міксбордери;
- г) ділянки із сівозмінами;
- д) альпійські гірки.

9. На колекційній земельній ділянці НЕ вирощуються:

- а) технічні культури;
- б) лікарські рослини;
- в) овочеві культури;
- г) злакові і бобові трави;
- д) рослини Червоної книги.

10. На шкільній навчально-дослідній земельній ділянці в штучно утвореному ставку доцільно вирощувати деякі водяні рослини, зокрема:

- а) безсмертник і молодило;
- б) лаванду та очиток;
- в) ковилу та алое;
- г) конвалію та квасеницю;
- д) росичку та стрілолист.

11. На шкільній навчально-дослідній земельній ділянці доцільно вирощувати колекції світлолюбних рослин, до яких належать:

- а) лаванда та очиток;
- б) конвалія та квасениця;
- в) росичка та стрілолист;
- г) папороть та хвощ лісовий;
- д) калюжниця та пухирник.

12. Укажіть, у якому відділку навчально-дослідної земельної ділянки розміщують колекцію декоративних дерев'янистих і кущових рослин:

- а) дендрологічному;
- б) виробничому;
- в) зоолого-тваринницькому;
- г) польових та овочевих культур;
- д) плодово-ягідних культур.

13. Для вирощування на навчально-дослідній ділянці ранньої розсади, саджанців декоративних, плодово-ягідних і цитрусових рослин використовують:

- а) парники;
- б) теплиці;
- в) погріб;
- г) «зелений клас»;
- д) метеорологічний майданчик.

14. Укажіть, який відділ на навчально-дослідній ділянці використовують для демонстрування на живих об'єктах явища гетерозису, особливостей ознак чистих ліній та пояснення закону гомологічних рядів М. І. Вавилова:

- а) польових та овочевих культур;
- б) плодово-ягідних культур;
- в) квітково-декоративний;
- г) селекційно-генетичний;
- д) дендрологічний.

15. Під час оформлення спостережень за птахами можна складати:

- а) фенологічний спектр;
- б) фенологічні фази;
- в) пташиний календар;
- г) пташині вікторини;
- д) пташиний натюрморт.

16. Під час спостереження за фенологічними фазами розвитку пшениці не відзначають таку фазу як:

- а) сходи;
- б) набубнявіння бруньок;
- в) вихід у трубку;
- г) кущіння;
- д) колосіння.

17. Під час фенологічних спостережень за яблунею не відзначають таку фазу як:

- а) набубнявіння бруньок;
- б) розгортання квіткових бруньок;
- в) початок цвітіння;
- г) утворення плодів;
- д) вихід у трубку.

18. У куточку живої природи для утримання рослин може створюватись:

- а) тераріум;
- б) акватераріум;
- в) акваріум;
- г) віварій;
- д) флораріум.

19. У куточку живої природи для утримання тварин може створюватись:

- а) теплиця;
- б) парничок;
- в) оранжерея;
- г) тераріум;
- д) флораріум.

20. Для роботи в куточку живої природи залучаються учні навчального закладу шляхом формування ланок, кількість учнів в яких становить:

- а) 1-3 особи;
- б) 2-4 особи;
- в) 2-5 особи;
- г) 3-6 осіб;
- д) 5-7 осіб.

Тема 5. Види масової позакласної та позашкільної роботи

1. Масова позакласна та позашкільна робота – це:

- а) робота, що характеризується певною епізодичністю кожного заходу і значною кількістю його учасників;
- б) робота самодіяльного колективу учнів, об'єднаних на основі спільних інтересів з метою поглибленого вивчення біологічної науки;
- в) тривала (кілька років) конкретного напрямку робота групи учнів;
- г) робота групи учнів з метою проведення тривалих спостережень і дослідів з живими об'єктами;
- д) робота великої групи, що характеризується значною тривалістю і регулярністю.

2. До масової форми позакласної роботи належать такі види робіт:

- а) організація вечорів на наукові теми; вікторин; випуск стінгазет; проведення екскурсій у природу;
- б) досліді і спостереження у природі; виготовлення годівниць для птахів; проведення фенологічних спостережень;
- в) виготовлення засобів наочності; позакласне читання; написання науково-дослідних робіт;
- г) науково-дослідна робота; проведення екскурсій на природу; досліді і спостереження у природі; проведення олімпіад;
- д) гурткова робота; виготовлення годівниць для птахів; організація кутків цікавої біології.

3. Масові заходи передбачають участь:

- а) декількох учнів;
- б) одного класу;
- в) декількох класів;
- г) декількох шкіл;
- д) всіх шкіл району або міста.

4. Визначте зовнішні показники ефективності масової позакласної роботи з біології:

- а) кількість залучених учнів;
- б) активність організаторів;
- в) кількість схвальних відгуків;
- г) чистота приміщення;
- д) присутність дирекції школи.

5. Укажіть вікову категорію учнів, охоплених тижнем (декадою) біології:
- а) 1–4-ті кл.
 - б) 5–11-ті кл.
 - в) 7–11-ті кл.
 - г) 7–9-ті кл.
 - д) 1–11-ті кл.
6. Формування структури та змісту факультативних курсів починається з:
- а) діагностики пізнавальних інтересів учнів;
 - б) зіставлення інтересів учнів зі змістом питань навчальної програми;
 - в) складання переліку необхідного обладнання та матеріалів, зіставлення його з реальними можливостями матеріальної бази навчального закладу;
 - г) складання переліку рекомендованої літератури для підготовки до занять;
 - д) затвердження програми факультативного курсу кафедрою вчителів природничих дисциплін та адміністрацією навчального закладу.
7. Укажіть, до якого виду масової позакласної роботи належить Тиждень саду:
- а) біологічної кампанії;
 - б) біологічної вікторини;
 - в) біологічного диспуту;
 - г) біологічного змагання;
 - д) біологічного конкурсу.
8. Біологічні вечори та ранки можна проводити із учнями:
- а) лише молодших класів;
 - б) лише середніх класів;
 - в) лише старших класів;
 - г) лише старших і середніх класів;
 - д) молодших, середніх та старших класів.
9. Біологічний вечір доцільно проводити:
- а) 1-2 рази на семестр;
 - б) 2-3 рази на семестр;
 - в) 3-4 рази на семестр;
 - г) 4-5 рази на семестр;
 - д) 5-6 рази на семестр.
10. Вечори цікавої біології за формою та змістом відносяться до:
- а) вечорів теоретичного спрямування;
 - б) вечорів-звітів;
 - в) святкових вечорів;
 - г) вечорів-вікторин;
 - д) вечорів-подорожей.

11. Укажіть, яка тривалість годин цікавої біології, які проводяться у позаурочний час:
- а) 1 година;
 - б) 2 години;
 - в) 3 години;
 - г) 1 день;
 - д) 1 тиждень.
12. У масовій позакласній роботі беруть участь:
- а) тільки члени гуртка;
 - б) тільки учні з хорошою успішністю;
 - в) всі бажаючі;
 - г) ті, кого вибере вчитель;
 - д) лише відстаючі учні.
13. Укажіть, що НЕ відноситься до масової позакласної роботи:
- а) дні і тижні біології;
 - б) біологічні кампанії;
 - в) біологічні вечори;
 - г) робота учнівських наукових товариств;
 - д) проведення усних журналів.
14. Форма масового поширення знань, найновіших відомостей біологічного змісту – це:
- а) тиждень біології;
 - б) усний журнал;
 - в) учнівське наукове товариство;
 - г) факультативні заняття;
 - д) біологічна олімпіада.
15. Укажіть, під час якого масового позакласного заходу передбачено виконання суспільно-корисної праці:
- а) біологічної кампанії;
 - б) біологічної вікторини;
 - в) біологічного диспуту;
 - г) біологічної олімпіади;
 - д) біологічного конкурсу.
16. Система цілеспрямованого розкриття взаємозв'язків суспільства, людини і природи з метою формування в кожній особистості відповідальності за збереження і поліпшення навколишнього середовища – це:
- а) тиждень біології;
 - б) усний журнал;
 - в) учнівське наукове товариство;
 - г) факультативні заняття;
 - д) природоохоронна освіта.

17. Рекомендована тривалість одного випуску усного журналу становить:
- а) не більше 0,5-1 год.;
 - б) не більше 1,0-1,5 год.;
 - в) не більше 1,5-2 год.;
 - г) не більше 2-2,5 год.;
 - д) не більше 2,5-3 год.
18. У вечорах запитань та відповідей можуть брати участь:
- а) учні, вчителі, а також фахівці різних галузей народного господарства, представники науки, освіти і культури, студенти вищих навчальних закладів;
 - б) лише учні та вчителі;
 - в) лише учні та вчителі та дирекція школи;
 - г) лише учні, що навчаються на «відмінно»;
 - д) лише відстаючі учні.
19. Біологічна конференція – вид масової позакласної роботи, в якому переважає компонент:
- а) науковий;
 - б) виховний;
 - в) розважальний;
 - г) художній;
 - д) організаційний.
20. Біологічна конференція повинна мати свій орган друку – це:
- а) стінну газету;
 - б) агіт-плакат;
 - в) усний журнал;
 - г) біологічний щоденник;
 - д) бюлетень.
21. Основним елементом біологічної конференції є:
- а) доповіді й повідомлення учнів;
 - б) демонстрація наочності;
 - в) ігрові форми роботи;
 - г) експерименти та досліді;
 - д) художні виступи.
22. Укажіть, який вид масової позакласної роботи передбачає ведення наукової суперечки, вільний і всебічний обмін думками:
- а) біологічна кампанія;
 - б) біологічний вечір;
 - в) біологічний диспут;
 - г) біологічний лекторій;
 - д) біологічна вікторина.

23. Тижні біології НЕ включають:
- а) теоретичний компонент;
 - б) практичний компонент;
 - в) ігровий компонент;
 - г) теоретичний, практичний та ігровий компоненти;
 - д) художньо-музичний компонент.
24. Теоретичний компонент тижня біології передбачає:
- а) проведення конференції;
 - б) виставку учнівських робіт;
 - в) виготовлення наочності;
 - г) проведення рольових ігор;
 - д) проведення екскурсій та походів.
25. Практичний компонент тижня біології передбачає:
- а) проведення конференції;
 - б) проведення диспутів;
 - в) зустрічі з представниками різних професій;
 - г) виставку учнівських робіт;
 - д) проведення рольових ігор.
26. Ігровий компонент тижня біології передбачає:
- а) проведення конференції;
 - б) проведення диспутів;
 - в) зустрічі з представниками різних професій;
 - г) виставку учнівських робіт;
 - д) проведення конкурсів та вікторин.
27. Основною метою масової позакласної роботи є:
- а) нові знайомства і перспективи;
 - б) удосконалення навичок навчальної діяльності;
 - в) поширення біологічних знань серед якомога більшої кількості школярів;
 - г) пропаганда здорового способу життя;
 - д) проведення природоохоронних заходів.
28. Розробка того чи іншого масового позакласного заходу містить у собі такі етапи роботи:
- а) вибір теми, форми і виду заходу;
 - б) підбір літератури, її вивчення, вибір змісту;
 - в) розробка сценарію заходу;
 - г) написання конспекту заходу;
 - д) усі перелічені вище види робіт.

Тема 6. Місце і значення екскурсій, їхні види

1. Встановіть місце екскурсії в навчально-виховному процесі з біології:
 - а) метод навчання;
 - б) складова методу навчання;
 - в) окрема форма навчання;
 - г) вид однієї з форм навчання;
 - д) вид навчання.

2. Визначте зміст пізнавальної діяльності учнів під час екскурсії:
 - а) спостереження;
 - б) бесіда;
 - в) моделювання;
 - г) експеримент;
 - д) відпочинок.

3. Вкажіть оптимальну кількість об'єктів вивчення під час шкільної екскурсії з біології:
 - а) 1–4;
 - б) 5–10;
 - в) 10–15;
 - г) 15–20;
 - д) кількість необмежена.

4. Позначте спосіб збору рослин під час екскурсії:
 - а) руками, якщо коренева система мичкувата;
 - б) лопатками або розпушувачами, якщо коренева система добре розвинена;
 - в) руками, а при невдалій спробі – лопатками або розпушувачами;
 - г) ножем, обкопуючи по периметру рослину;
 - д) лопатками або розпушувачами, незалежно від типу кореневої системи та її розвитку.

5. Визначте основний структурний компонент дидактичної гри, що полягає в засвоєнні тих знань і вмінь, які застосовуються в процесі розв'язування поставленої грою навчальної проблеми:
 - а) ігровий задум;
 - б) правила;
 - в) пізнавальний зміст;
 - г) ігрові дії;
 - д) ігрова ситуація.

6. За характером об'єкта екскурсії можуть бути:
 - а) оглядовою і підсумковою;
 - б) активною і пасивною;
 - в) в природу і на виробництво;
 - г) груповими і масовими;

д) одноденними і багатоденними.

7. Вкажіть види екскурсій за місцем у навчальній роботі:

- а) оглядові та підсумкові;
- б) активні й пасивні;
- в) в природу і на виробництво;
- г) групові й масові;
- д) одноденні й багатоденні.

8. Форма організації педагогічного процесу, що спрямована на вивчення учнями поза межами школи і під керівництвом учителя явищ та процесів через безпосереднє їх сприймання – це:

- а) спостереження;
- б) екскурсія;
- в) моніторинг;
- г) експеримент;
- д) екологічна стежка.

9. Укажіть, як називаються екскурсії, які проводяться за навчальною програмою і їх основна мета – практичне ознайомлення з матеріалом чи його закріплення:

- а) програмні;
- б) позакласні;
- в) практичні;
- г) навчальні;
- д) дослідницькі.

10. Укажіть, як називаються екскурсії, що носять дослідницький характер, а учні, які беруть у них участь, найчастіше зацікавлені в кінцевому результаті:

- а) програмні;
- б) позакласні;
- в) практичні;
- г) навчальні;
- д) дослідницькі.

11. Укажіть, які екскурсії проводяться за планом позакласних заходів і безпосередньо не пов'язуються із вивченням програмного матеріалу, але мають велике загальноосвітнє значення:

- а) програмні;
- б) позакласні;
- в) практичні;
- г) навчальні;
- д) дослідницькі.

12. Укажіть, як називається екскурсія, що проводиться перед вивченням відповідної теми з метою підготовки учнів до її сприйняття, щоб викликати інтерес, дати імпульс подальшим заняттям:

- а) вступна;
- б) урок-екскурсія;
- в) підсумкова;
- г) оглядова;
- д) настановча.

13. Визначте зміст стенду у кабінеті (лабораторії) біології, з яким учні мають ознайомитися перед початком екскурсії:

- а) рослини і тварини, занесені до Червоної книги України;
- б) місцеві хвойні рослини;
- в) місцеві лікарські рослини;
- г) місцеві отруйні рослини, гриби, небезпечні та отруйні тварини;
- д) маршрут екскурсії.

14. Укажіть, як називається екскурсія, що проводиться після попереднього вивчення матеріалу і закріплює його:

- а) вступна;
- б) урок-екскурсія;
- в) підсумкова;
- г) оглядова;
- д) настановча.

15. Укажіть, як називається екскурсія, що розкриває новий матеріал з опорою на експонати:

- а) вступна;
- б) урок-екскурсія;
- в) підсумкова;
- г) оглядова;
- д) настановча.

16. Укажіть, як називається екскурсія, що завершує вивчення великої теми і проходить в кінці семестру чи навчального року:

- а) вступна;
- б) урок-екскурсія;
- в) підсумкова;
- г) оглядова;
- д) настановча.

17. Практична підготовка вчителя до екскурсії передбачає:

- а) визначення найважливіших наукових питань, які стосуються обраної місцевості;
- б) вивчення наукових питань у науковій, спеціальній, екскурсійній літературі;
- в) складання графіків і креслень, які можуть характеризувати обрану місцевість;

- г) знайомлення з методами наукового дослідження; уміння та навички користування приладами, таблицями;
- д) складання планів і спеціальних карт, які відображають обрану місцевість.

18. Укажіть, на якому етапі учитель робить вступ до теми екскурсії, об'єднує учнів у групи й вручає їм завдання, позначивши запитання, які потребують попередньої додаткової роботи з літературою:

- а) практична підготовка вчителя;
- б) організаційна підготовка учнів;
- в) пізнавальна підготовка учнів;
- г) обговорення результатів;
- д) підведення підсумків.

19. Укажіть, на якому етапі проведення екскурсії учням необхідно нагадати правила поведінки:

- а) практична підготовка вчителя;
- б) організаційна підготовка учнів;
- в) пізнавальна підготовка учнів;
- г) обговорення результатів;
- д) підведення підсумків.

20. Укажіть, скільки повинна становити тривалість екскурсії разом із дорогою:

- а) 1-2 год.;
- б) 2-3 год.;
- в) 3-4 год.;
- г) 5-6 год.;
- д) 7-8 год.

21. Укажіть, який етап проведення екскурсії передбачає ознайомлення з методами наукового дослідження, уміння та навички користування приладами, таблицями тощо?

- а) організаційна підготовка учнів;
- б) пізнавальна підготовка учнів;
- в) обговорення результатів;
- г) підведення підсумків;
- д) практична підготовка вчителя.

Тема 7. Використання соціальних мереж для популяризації біологічної освіти та особистих досягнень здобувачів освіти

1. Яка головна функція соціальних мереж?

- а) пропаганда певних ідеологій;
- б) об'єднання людей з подібними інтересами;
- в) пропозиція комерційних послуг;
- г) забезпечення анонімності користувачів;
- д) поширення фейкових новин.

2. Яка з цих соціальних мереж є спеціалізованою мережею для науковців?
- а) Facebook;
 - б) Instagram;
 - в) Twitter;
 - г) ResearchGate;
 - д) MySpace.
3. Яке завдання постає перед педагогами в сучасній системі освіти?
- а) накопичення знань учнями;
 - б) виключно теоретичне навчання;
 - в) використання лише традиційних методів навчання;
 - г) розвиток творчого мислення та дослідницької діяльності учнів;
 - д) обмеження використання технологій.
4. Яка соціальна мережа надає можливість створювати тематичні групи для дослідження певних проблем?
- а) Instagram;
 - б) Twitter;
 - в) Facebook;
 - г) YouTube;
 - д) LinkedIn.
5. Що вважається ефективним засобом популяризації наукової інформації у нових соціальних медіа?
- а) традиційні медіа;
 - б) соціальні мережі;
 - в) друковані видання;
 - г) телебачення;
 - д) радіо.
6. Яка основна причина активного розвитку соціальних мереж в Україні в другій половині 2000-х років?
- а) відсутність інших джерел інформації;
 - б) блокування російських соціальних мереж;
 - в) поява сервісів MySpace та Facebook;
 - г) зростання популярності телевізійних медіа;
 - д) розвиток мобільних телефонів.
7. Як визначається актуальність проектно-дослідницької технології навчання біології?
- а) потребою у вивченні історії;
 - б) соціальним замовленням на творчу особистість;
 - в) потребою у фізичній підготовці;
 - г) необхідністю використання комп'ютерів;
 - д) вивченням мов.

8. Яку можливість надають соціальні мережі для наукових установ?
- а) забезпечення фінансування досліджень;
 - б) презентація наукових результатів та співпраця з колегами;
 - в) виконання лабораторних дослідів онлайн;
 - г) надання освіти;
 - д) забезпечення конфіденційності наукових даних.
9. Яку функцію виконують спеціалізовані соціальні мережі для науковців?
- а) розваги для користувачів;
 - б) поширення фейкових новин;
 - в) просування результатів досліджень та організація спільної роботи;
 - г) виключно особисте спілкування;
 - д) реклама комерційних послуг.
10. Що відбувається з розвитком особистості учня в сучасному освітньому процесі?
- а) переважно накопичення фактів;
 - б) розвиток інтелекту, почуттів, творчого мислення й волі;
 - в) використання лише теоретичних знань;
 - г) відмова від самостійної діяльності;
 - д) виключення групових завдань.

Тема 8. Різноманітність форм екологічної та природоохоронної роботи

1. Форма екологічного виховання під час якої здійснюють моніторинг, проводять екологічні експедиції з метою обстеження, обліку і вивчення стану джерел, струмків та малих приток, контролюють чистоту повітря, води, дотримання норм землекористування, розв'язують екологічні соціально важливі питання – це:
- а) екологічні пости;
 - б) екологічний патруль;
 - в) агітбригада;
 - г) учнівське лісництво;
 - д) екологічна стежка.
2. Форма екологічного виховання в школі, яка спрямована на доведення кожному учневі значущості екологічних знань та екоповедінки не тільки в природі, а й у школі, на вулиці, вдома – це:
- а) екологічні пости;
 - б) екологічний патруль;
 - в) агітбригада;
 - г) учнівське лісництво;
 - д) екологічна стежка.

3. Структурний підрозділ закладу освіти, який забезпечує потребу школярів, учнівської молоді в здобутті знань, умінь і навичок у галузі лісівництва, сприяє вихованню свідомого ставлення до праці, до охорони природи, використання та відтворення лісових ресурсів та вибору майбутньої професії – це:

- а) екологічні пости;
- б) екологічний патруль;
- в) агітбридага;
- г) учнівське лісництво;
- д) екологічна стежка.

4. Завчасно визначений маршрут по певній природній місцевості, на якому розташовані унікальні і типові для даної місцевості об'єкти: різні групи рослинності (ліс, гай, луки, чагарники), водойми, водні джерела, пам'ятки природи, характерні форми рельєфу – це:

- а) екскурсія;
- б) спостереження;
- в) екологічний патруль;
- г) екологічна стежка;
- д) агітбригада.

5. Форма екологічного виховання у ході якої формується екологічна орієнтація учнів, поповнюються знання про взаємозв'язок людини з природою, розвивається вміння вивчати й оцінювати стан місцевих екосистем, брати участь у конкретних природоохоронних справах – це:

- а) екологічний патруль;
- б) агітбригада;
- в) польова екологічна практика;
- г) екскурсія;
- д) екологічні пости.

6. Форма екологічного виховання за якої заняття проводять викладачі університету, лектори та методисти обласного відділення УТОП, працівники бібліотеки з використанням лекції, демонстрації кіно- та діафільмів, слайдів, екскурсії, ділові ігри – це:

- а) польова екологічна практика;
- б) кімната природи;
- в) екологічні ігри;
- г) школа юного еколога;
- д) екологічні аукціони.

7. Форма екологічного виховання мета якої полягає в розвитку потреби спілкування з природою, оволодінні нормами екологічно грамотної поведінки, розумінні багатогранної цінності природи, формуванні потреби природоохоронної діяльності, відчутті себе частинкою природи, Землі та Всесвіту – це:

- а) польова екологічна практика;
- б) школа юного еколога;
- в) екологічні ігри;

- г) екологічні вікторини;
- д) екологічні естафети.

8. Форма екологічного виховання, що активізує мислення, дає можливість перевірити знання про життя природи, зацікавлює дітей, спонукає їх пильніше вдивлятися в навколишній світ – це:

- а) екологічні ігри;
- б) екологічна естафета;
- в) екологічні вікторини;
- г) екологічні аукціони;
- д) екологічні казки.

9. Одна з форм масової агітаційної роботи з охорони природи, яка ґрунтується на ініціативі й самодіяльності колективу з моменту зародження задуму – це:

- а) школа юного еколога;
- б) агітбригада;
- в) усний журнал;
- г) екологічний аукціон;
- д) екологічна естафета.

10. Одна із цікавих форм екологічного виховання, яка передбачає активізацію діяльності учнів у питанні охорони природи та примноженні її багатств, з'ясування питань зворотної дії антропогенного фактора на саму людину – це:

- а) усний журнал;
- б) екологічний бумеранг;
- в) екологічна гімнастика;
- г) екологічні казки;
- д) екологічний аукціон.

11. Форма екологічного виховання під час якої учні не тільки виконують рухи, але й засвоюють новий матеріал з певної теми – це:

- а) екологічний бумеранг;
- б) екологічна гімнастика;
- в) екологічні казки;
- г) екологічний аукціон;
- д) екологічна естафета.

12. Форма екологічного виховання за якої учні розповідають про природний об'єкт або явище, яке виставляється на аукціон – це:

- а) екологічний бумеранг;
- б) екологічна гімнастика;
- в) екологічні казки;
- г) екологічний аукціон;
- д) екологічна естафета.

13. Членом клубу юних захисників природи може бути кожен учень, починаючи з:
- 3-го класу;
 - 4-го класу;
 - 5-го класу;
 - 6-го класу;
 - 7-го класу.
14. В обов'язки учасників загонів «зелених патрулів» входить:
- облік водойм околиць свого села або міста;
 - вивчення біології риб, флори і фауни водойм;
 - виготовлення штучних нерестових гнізд;
 - виявлення місць виходу забруднених стоків;
 - упорядкування пришкільної ділянки.
15. До функцій загонів «голубих патрулів» входить:
- примноження та оберігання зелених насаджень;
 - зберігання чистоти і повноводності водойм;
 - проведення зелених естафет вздовж вулиць;
 - створення квіткових фондів;
 - упорядкування пришкільної ділянки.
16. Взяти на облік водойми околиць свого села або міста, нанести їх на схематичну карту належить до обов'язків:
- «голубих патрулів»;
 - «зелених патрулів»;
 - «червоних» патрулів;
 - клубу юних захисників природи;
 - агітбригад.
17. До завдань екологічної стежки належать:
- проведення боротьби з бракон'єрами і всіма, хто завдає шкоди природі;
 - охорона природи як джерела матеріальних благ;
 - поширення знань з біології корисних безхребетних, їх ролі в екосистемах, методах охорони та раціонального використання;
 - створення квіткових фондів;
 - пропагування природоохоронних заходів, інформування про наявні на заданому маршруті види рослин, пам'ятки природи, культури.
18. Головна мета екологічних ігор полягає в:
- розвитку вмінь визначати екологічні фактори середовища;
 - формуванні вмінь розрізняти екологічні групи рослин;
 - розвитку вмінь сортувати сміття;
 - розвитку вмінь здійснювати екскурсії екологічними стежками;

д) розвитку потреби спілкування з природою, оволодінні нормами екологічно грамотної поведінки, розумінні багатогранної цінності природи, формуванні потреби природоохоронної діяльності.

19. Яким чином реалізується екологічна освіта учнів?

- а) лише в рамках класних уроків;
- б) тільки через уроки фізкультури;
- в) через позашкільні освітньо-виховні заклади і центри позашкільної роботи;
- г) лише в рамках навчальних олімпіад;
- д) через проведення спортивних змагань.

20. Що є метою формування у учнів відповідального ставлення до природи?

- а) тільки отримання знань про екологію;
- б) розвиток мислення, логіки і волі підлітка, а також навичок по захисту природи;
- в) вивчення фізичних явищ в природі;
- г) оволодіння навичками користування інформаційними технологіями;
- д) лише участь у спортивних заходах.

21. Що є основною метою позакласної роботи з екології?

- а) оволодіння математичними навичками;
- б) розвиток дослідницької діяльності і формування практичних умінь і навичок;
- в) проведення спортивних заходів;
- г) вивчення іноземних мов;
- д) тільки відпочинок і розваги.

22. Що є метою проведення екологічних вікторин?

- а) формування навичок написання есе;
- б) активізація пізнавальної діяльності і формування екологічної культури;
- в) вивчення математики;
- г) розвиток мовних навичок;
- д) проведення наукових досліджень.

23. Що є частиною роботи школи юного еколога?

- а) проведення спортивних заходів;
- б) читання лекцій, демонстрація мультимедійних презентацій, проведення екологічних ігор;
- в) вивчення історії;
- г) проведення уроків з фізики;
- д) організація уроків з іноземних мов.

24. Яка роль сучасних інформаційних технологій у екологічній освіті?

- а) вони замінюють всі інші форми навчання;
- б) вони є прогресивною тенденцією, але потребують контролю за униканням копіювання готових робіт;
- в) вони повністю несуть відповідальність за навчання учнів;

- г) вони використовуються тільки для розваг;
- д) вони не мають значення в екологічній освіті.

25. Що є метою проведення екологічних аукціонів та ігор?
- а) підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання;
 - б) розвиток екологічного мислення та зацікавленості учнів;
 - в) оволодіння навичками іноземних мов;
 - г) вивчення історії;
 - д) розвиток математичних здібностей.
26. Яка діяльність є характерною для наукових вечорів з екології?
- а) лише підготовка наукових доповідей;
 - б) проведення фізичних експериментів;
 - в) організація спортивних заходів;
 - г) лише читання лекцій;
 - д) включення елементів художньої самодіяльності – вірші, музика, пісні.
27. Яка форма масової роботи з екології передбачає участь у Малій академії наук України?
- а) виконання індивідуальних дослідницьких робіт та їх захист;
 - б) ведення щоденників спостережень;
 - в) проведення вікторин;
 - г) підготовка художніх виступів;
 - д) організація спортивних ігор.
28. Що є основною метою усних екологічних журналів?
- а) вивчення основ історії;
 - б) активізація пізнавальної діяльності і підвищення зацікавленості до природи через різні жанри ілюстрацій;
 - в) підготовка до іспитів;
 - г) оволодіння навичками програмування;
 - д) проведення уроків з математики.
29. Які заходи можуть бути частиною масової екологічної роботи?
- а) організація театральних вистав;
 - б) вивчення літератури;
 - в) екологічні конференції, виставки, усні журнали;
 - г) підготовка до літніх таборів;
 - д) організація спортивних змагань.
30. Яка з форм групової позакласної роботи з екології є однією з найбільш ефективних?
- а) організація екологічних постів;
 - б) діяльність загонів «зелених патрулів»;
 - в) польова екологічна практика;
 - г) проведення гурткових заходів;
 - д) робота лісництва.

31. Яка мета гурткової роботи з екології?
- а) охорона екологічних постів;
 - б) вивчення флори і фауни водойм;
 - в) формування екологічної свідомості;
 - г) організація екологічних таборів;
 - д) підготовування водоплавних птахів узимку.
32. Що таке стаціонарний варіант польової екологічної практики?
- а) місячні експедиції в інші країни;
 - б) практичні заняття на пришкільній ділянці;
 - в) дослідження в лісгоспах;
 - г) вивчення екології міста;
 - д) організація екологічних таборів.
33. Яке завдання НЕ входить до обов'язків загонів «голубих патрулів»?
- а) збереження чистоти водойм;
 - б) упорядкування пришкільних ділянок;
 - в) підготовування водоплавних птахів узимку;
 - г) дослідницька робота з вивчення флори і фауни водойм;
 - д) впорядкування джерел та витоків річок.
34. Яка діяльність не є основним завданням загонів «зелених патрулів»?
- а) упорядкування пришкільних ділянок;
 - б) дослідницька робота з вивчення флори і фауни водойм;
 - в) догляд за зеленими насадженнями вздовж доріг;
 - г) упорядкування парків і скверів;
 - д) догляд за зеленими насадженнями поблизу школи.
35. Що входить до складу польової екологічної практики?
- а) лише заняття в класі;
 - б) лише теоретичні заняття;
 - в) багатоденні експедиції і стаціонарні варіанти практики;
 - г) тільки екскурсії;
 - д) тільки самоосвіта.
36. Яке з перерахованих завдань належить до діяльності екологічних постів?
- а) проведення бесід з екологічного виховання;
 - б) підготовка екологічних заходів;
 - в) обстеження стану малих водойм і стихійних сміттєзвалищ;
 - г) упорядкування пришкільних ділянок;
 - д) організація еколого-освітніх таборів.
37. Який аспект екології міста вивчають учні міських шкіл?
- а) історія села;
 - б) географія села;

- в) водопостачання і утилізація відходів;
- г) сільськогосподарські культури;
- д) способи боротьби зі шкідниками.

38. Яка діяльність є частиною стаціонарного варіанту польової екологічної практики?
- а) вивчення історії міста;
 - б) проведення багатоденних експедицій;
 - в) заняття на пришкольній ділянці або в парку;
 - г) вивчення тварин в місті;
 - д) тренування з екологічного спорту.
39. Яка основна мета створення екологічних стежок?
- а) проведення культурних заходів;
 - б) ознайомлення екскурсантів з угрупованнями і видами природи;
 - в) організація спортивних змагань;
 - г) залучення дітей до літературної творчості;
 - д) розвиток економічної грамотності.
40. Яка з наступних територій НЕ є типовим місцем для створення екологічних стежок?
- а) Національний природний парк;
 - б) Біосферний заповідник;
 - в) Регіональний ландшафтний парк;
 - г) Архітектурний ансамбль;
 - д) Ботанічний сад.
41. Які з наступних навичок НЕ є частиною науково-дослідної роботи учнів?
- а) вимірювання і підрахунки;
 - б) ведення польових щоденників;
 - в) розроблення нових технологій;
 - г) збирання первинного матеріалу;
 - д) проведення спостережень.
42. Де можуть бути створені екологічні стежки?
- а) в школах;
 - б) в археологічних зонах;
 - в) в ботанічних садах;
 - г) в торгових центрах;
 - д) в історичних музеях.
43. Які навички є частиною науково-дослідної роботи учнів?
- а) розробка маркетингових стратегій;
 - б) збирання первинного матеріалу та вимірювання;
 - в) створення музичних композицій;
 - г) організація виставок;
 - д) проведення соціологічних опитувань.

44. Який з наступних об'єктів є частиною екологічної стежки?

- а) спортивні майданчики;
- б) садово-паркове мистецтво;
- в) художні галереї;
- г) ресторани зони;
- д) технічні музеї.

Ключі до тестових завдань

Тема 1. Значення і місце позакласної роботи з біології в освітньому процесі

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
А	Б	А	Д	Д	А	В	Д	А	В	Д	Г	Б	А	А	Б	Б	А	Б	Д

Тема 2. Організація індивідуальної позакласної та позашкільної роботи з біології

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Г	А	А	Г	А	А	А	Д	А	В	В	А	Г	А	Г	А	В	Д	В	А

21	22	23	24	25	26	27	28
В	В	В	В	Б	Б	Б	Б

Тема 3. Групові форми позакласної та позашкільної роботи

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
А	Б	В	Б	Б	Д	А	В	А	А	Д	В	Д	А	Б	Б	В	Г	А	В

Тема 4. Організація роботи на пришкольній навчально-дослідній ділянці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Б	Б	А	Б	Г	А	Д	А	Д	Д	А	А	А	Г	В	Б	Д	Д	Г	В

Тема 5. Види масової позакласної та позашкільної роботи

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
А	А	В	А	Д	А	А	Д	А	А	А	В	Г	Б	А	Д	Б	А	А	А

21	22	23	24	25	26	27	28
А	В	Д	А	Г	Д	В	Д

Тема 6. Місце і значення екскурсій, їхні види

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
В	А	Б	Д	В	В	А	Б	А	Б	Б	А	Г	В	Б	Г	Г	В	Б	Б	Д

Тема 7. Використання соціальних мереж для популяризації біологічної освіти та особистих досягнень здобувачів освіти

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Б	Г	Г	В	Б	В	Б	Б	В	Б

Тема 8. Різноманітність форм екологічної та природоохоронної роботи

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
А	Б	Г	Г	В	Г	В	В	В	Б	Б	Г	Б	Д	Б	А	Д	Д	В	Б

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Б	Б	Б	Б	Б	Д	А	Б	В	В	В	Б	Б	Б	В	В	В	В	Б	Г

41	42	43	44
В	В	Б	Б

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Брижак Н. Ю. Методика гурткової та клубної роботи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах: навчальний посібник. Київ: Логос, 2017. 126 с.
2. Задорожний К. М. Позакласні заходи з біології. Харків: Основа, 2012. Вип. 1. 128 с.
3. Труц В. В. Факультативний курс «Барвник»: навчально-методичний посібник. Харків: Основа, 2014. 90 с.
4. Фасоля О. І. Екологічна освіта старшокласників: умови підвищення якості : навчально-методичний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2015. 117с.
5. Фасоля О. І. Екологічне виховання старшокласників сільських шкіл: науково-методичний посібник. Хмельницький: видавництво Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, 2015. 139 с.

Додаткова:

1. Аксімова Л. М. Проведення екскурсій. Київ: «Академія», 2010. 89 с.
2. Богданова О. К. Сучасні форми і методи викладання біології в школі. Харків: Основа, 2003. 80 с.
3. Вельдбрехт Д. О., Токар Н. Г. Позакласні екологічні заходи. Біологія. Харків: Основа, 2003. № 11. С. 5-9.
4. Вербицький В. В. Технологізація навчально-виховного процесу сучасного позашкільного еколого-натуралістичного закладу: Методичний посібник. Київ: «АВЕРС», 2010. 112 с.
5. Глушаєва О. Екологічна робота на уроках та в позаурочний час .Хімія. Біологія. 2003. № 60. С. 7-10.
6. Грицай Н. Б. Методика позакласної роботи з біології. Дистанційний курс: навч. посіб. Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, 2010. 164 с.
7. Грицай Н. Б. Методика позакласної роботи з біології: курс лекцій. Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. акад. Степана Дем'янчука, 2005. 108 с.
8. Мороз І. В., Грицай Н. Б. Позакласна робота з біології: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2008. 272 с.
9. Олійник І. Позакласні робота з біології та хімії. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 72 с.
10. Сметаніна Т. М. Активізація пізнавальної діяльності учнів на заняттях з біології .Біологія. 2004. № 25 (73). С. 12-15.
11. Трегуб В. Ю., Грицай Н. Б. Рольові ігри на уроках біології та в позакласній роботі. Харків: Основа, 2005. 96 с.
12. Шулдик В. І. Методика організації натуралістичної роботи школярів. Умань.: ПП Жовтий, 2011. 236 с.

Навчальне видання

Іконнікова Юлія Василівна

**Тестові завдання до освітньої компоненти
«Позакласна та позашкільна робота з біології»**

Надруковано з оригінал-макета автора
Підписано до друку Формат 60x90/16. Ум. друк.арк. 2.38 д.а.
Обл. вид арк. 4.75. Друк різнографічний.
Гарнітура Times New Roman. Зам. 30. Наклад 300.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ЖТ № 10 від 07.12.04 р.
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40
електрона пошта (zu@zu.edu.ua)